

SNELLE KRIMP INTRAMURALE ZORG: ONDOORDACHT EN ONGELUKKIG

Willen we dat mensen zo lang mogelijk thuis blijven wonen? Dan hebben we meer aangepaste woningen nodig. Maar dat is niet het enige. 'Zonder uitnodigende ontmoetingsruimten, sterke sociaal werkers en een actieve samenleving gaat het echt niet lukken,' zegt Marijke Vos, voorzitter van de MOgroep, brancheorganisatie voor welzijn en maatschappelijke dienstverlening.

'Het zijn hectische tijden in het sociale domein,' opent Marijke Vos het gesprek. 'De drie transities en de transformatie overheersen de agenda in het sociale domein. Welzijnsorganisaties hebben te maken met zowel de overgang AWBZ-Wmo als de Participatiewet en de nieuwe Jeugdwet. We willen dat de drie transities ook werkelijk leiden tot een nieuwe manier van werken in het sociale domein: minder nadruk op zorg en hulpverlening, meer op preventie en participatie, in welke vorm dan ook. Als brancheorganisatie blijven we daarop hameren.'

'JE WILT NIET DAT GEMEENTEN DE KLASSIEKE AANPAK VAN HET RIJK OVERNEMEN'

De transformatie gaat niet vanzelf. Marijke Vos: 'Iedereen in het veld is zo druk om de invoeringsdatum van 1 januari 2015 te halen dat de inhoudelijke verandering nog wel eens uit het zicht verdwijnt. "Dat komt later wel", hoor je dan. Zonde natuurlijk. Je wilt niet dat gemeenten de klassieke aanpak van het Rijk overnemen. Je wilt dat ze liefst van meet af aan koersen op preventie en participatie. Dat is nou net de crux.'

Sommige gemeenten bezuinigen op juist die voorzieningen die preventieve activiteiten mogelijk maken. 'Er worden buurthuizen gesloten. Maar als je wilt dat burgers elkaar ondersteunen, dan heb je om te beginnen ontmoetingsplekken nodig. Daar moet echt geld voor komen, daar steken we via onze Haagse lobby veel tijd en energie in; investeren in participatie, sociale preventie en vrijwilligers.'

'DAT BUURTHUIS LOOPT ALS EEN TIERELIER, ZE TREKKEN MEER BEZOEKERS DAN VORHEEN

Onmisbare aanjager en achterwacht

De MOgroep is jaren geleden al begonnen om samen met leden de bakens te verzetten, stelt Marijke Vos. 'Wat begon als *Welzijn Nieuwe Stijl* hebben we vertaald naar een nieuw beroepsprofiel. Want hoewel vrijwilligers steeds nadrukkelijker in beeld zijn bij het opzetten en uitvoeren van buurtactiviteiten, de sociaal werker blijft onmisbaar. Bewoners kunnen veel meer doen dan ze deden, en zelfbeheer kan veel opleveren, maar het ontstaat niet vanzelf. En het blijft ook niet vanzelf overeind. Ik was laatst op werkbezoek in Heerenveen, waar bewoners zelf een buurthuis runnen. Het loopt als een tierelier, ze trekken meer bezoekers dan voorheen. Maar er is wel een sociaal werker als achterwacht, die inspringt als het even niet loopt, of als er iets ingewikkelds is met de financiën. Bewoners zorgen voor dynamiek, de sociaal werker voor continuïteit. Vandaar ook onze campagne *Sociaal werk doe je met sociaal werkers*.'

Investeren in huisvesting en zorg in de buurt

De MOgroep steunt de huidige scheiding van wonen en zorg, maar zet daar wel kanttekeningen bij.

Marijke Vos: 'Het vraagt om ondersteunende sociale netwerken én om aanpassingen op huisvestingsgebied. Er moeten voldoende geschikte woningen zijn en flexibele accommodaties waarvan meerdere partijen gebruik kunnen maken.'

'SAMEN DE HERVORMINGEN ROND ZORG, WONEN EN WELZIJN KOPPELEN AAN HUISVESTINGOPLOSSINGEN'

De vraag naar geschikte woningen groeit nu extra door de snelle krimp van de intramurale zorg. Marijke Vos: 'De komende drie jaar sluit de helft van de verpleeg- en verzorgingshuizen en een derde van de psychiatrische instellingen. Dat tempo is buitengewoon ongelukkig, er is niet goed nagedacht over de consequenties. In een bijeenkomst met minister Blok hebben we als MOgroep al aangegeven dat per regio de woning-, zorg- en welzijnspartijen met gemeenten om de tafel moeten gaan zitten. Samen moeten ze de hervormingen rond zorg, wonen en welzijn op de korte termijn koppelen aan huisvestingsoplossingen.'

De MOgroep wil graag meedenken over die huisvesting en het combineren van functies. Marijke Vos: 'Wij zijn niet van het vastgoed, maar de transformatie van het sociale domein vraagt natuurlijk wel degelijk om nieuwe concepten voor het wonen en de woonomgeving. Denk aan aangepaste woningen rond een ontmoetingscentrum met maatschappelijke voorzieningen en een ruimte voor lokale 24-uurshulp. Je ziet daar gelukkig al mooie voorbeelden van. In Hilversum bijvoorbeeld. In het woondienstencentrum Lopes Dias beheert Versa Welzijn het wijkcentrum en organiseert daar activiteiten met en voor buurtbewoners van alle leeftijden.'

Domotica kan daarbij goed van pas komen, al zit daar altijd óók een sociale kant aan, onderstreept Marijke Vos. 'Een innovatief alarmeringssysteem is prachtig, maar uiteindelijk moet er ook daadwerkelijk iemand

te hulp komen. Die hulp in de buurt moet je dus wel goed regelen.'

'GOED WELZIJNSWERK VRAAGT NIET OM AMBTENAREN, MAAR OM VAKKUNDIGE PROFESSIONALS'

Een scootmobiel bij de supermarkt

De gemeente houdt een regierol, als het aan de MOgroep ligt. Marijke Vos: 'De gemeente heeft budgetverantwoordelijkheid, maar moet niet zelf in wijkteams gaan zitten. Goed welzijnswerk vraagt niet om ambtenaren, maar om vakkundige professionals. Uitvoeren is niet een kwestie van indiceren, maar van zo snel mogelijk oplossen. Daarvoor zijn ze ook nieuwe methodieken aan het ontwikkelen, zoals bijvoorbeeld binnen de krachtige buurtteams in de Utrechtse wijk Overvecht. Ik vind die ontwikkeling heel spannend, heel dynamisch.'

'GEMEENTE KAN EEN ROL SPELEN BIJ HET VINDEN EN HERBESTEMMEN VAN GESCHIKTE ONTMOETINGSPLEKKEN'

Ook kan de gemeente, al dan niet samen met corporaties, een rol spelen bij het vinden en herbestemmen van geschikte ontmoetingsplekken. 'Want nogmaals: goede ontmoetingsplekken zijn broodnodig, om het even welk gebouw je daarvoor gebruikt: een school, een voormalige kerk, een buurthuis, of een ruimte onder in een flatgebouw.'

Maar de grote kracht van het nieuwe model is de permanente zoektocht naar slimme allianties en de best passende oplossingen. Met soms verrassende uitkomsten. 'Samenwerking met de lokale detailhandel bijvoorbeeld, die heeft er immers ook belang bij dat mensen niet thuis blijven zitten. Zo hoorde ik laatst van een heel bijzonder uitleenpunt voor scootmobielen: de plaatselijke supermarkt. En waarom niet?'

Interview: Ingrid de Moel, tekst: Chris Bos, foto's: Paulien de Gaaij en Bouwstenen

